

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

24 februari 2026

Kenmerk

Z/25/092275 / D/25/205866

Portefeuillehouder

Vincent Bos

Portefeuille

Participatie, werk en inkomen armoedebelid en schuldhulpverlening

Opsteller

Verbaan, Peter

Onderwerp

Begrotingswijziging 2025 Ferm Werk (OW)

Kernboodschap

De definitieve begrotingswijziging voor 2025 van Ferm Werk leidt voor Oudewater tot een nadelige bijstelling van € 187.000. Deze bijstelling wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere instroom van statushouders en stijgende uitvoeringskosten binnen meerdere programma's. De ontwikkeling is verklaarbaar en wordt voor een belangrijk deel gecompenseerd door een hogere definitieve BUIG-toekenning voor 2025.

De begrotingswijziging is door het Algemeen Bestuur van FermWerk vastgesteld voordat de zienswijzeprocedure van de Raden volledig was doorlopen. Deze procedure wordt daarom alsnog uitgevoerd, waarna het besluit wordt bekrachtigd. In samenwerking met Ferm Werk wordt daarnaast ingezet op verdere verbetering van de aansluiting tussen beide P&C-cycli en het tijdig signaleren van financiële afwijkingen.

Toelichting**Verklaring voor het ontbreken van de begrotingswijziging in de Najaarsrapportage**

De begrotingswijziging van Ferm Werk kon niet tijdig worden meegenomen in de Najaarsrapportage van de gemeente Oudewater. De P&C-cycli van Ferm Werk en de gemeente sluiten niet op elkaar aan, waardoor de Q3-rapportage van FermWerk nog niet beschikbaar en bestuurlijk vastgesteld was op het moment van vaststellen van de Najaarsrapportage van de gemeente. De Q3-rapportage, die in september aan het Dagelijks Bestuur is voorgelegd, bevatte op dat moment nog diverse bevindingen en is uiteindelijk pas op 18 september vastgesteld. Dit moment lag na de interne deadline van 1 september voor het aanleveren van financiële afwijkingen en budgetoverhevelingen binnen de gemeentelijke P&C-cyclus. De definitieve begrotingswijziging is uiteindelijk op 20 november door het Algemeen Bestuur van Ferm Werk vastgesteld.

Oorzaak en duiding van de kostenstijging

De totale bijstelling voor Oudewater bedraagt **–€ 187.000**. Deze ontwikkeling is als volgt te duiden:

1. Nadelige ontwikkelingen binnen Programma 1 (Inkomensregelingen)

De toenemende kosten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door ontwikkelingen binnen Programma 1 (Inkomensregelingen), waar op meerdere onderdelen sprake is van hogere lasten en lagere ontvangsten.

2. Samenstelling periodieke uitkeringen

Het nadelig resultaat binnen de periodieke uitkeringen wordt veroorzaakt door een hoger aantal samenwonenden dan begroot, wat leidt tot hogere uitkeringslasten. Het totale nadelige effect voor de periodieke uitkeringen bedraagt –€ 89.000.

3. Overige Stijgende Kosten/baten

Daarnaast zijn er stijgende kosten binnen andere programma's die bijdragen aan het totale nadeel waaronder:

- Inkomensregelingen uitvoeringskosten (– 31.000). Deze stijging komt voort uit de algemene verdeelsleutel die de uitvoeringskosten toewijst.
- BBZ levensonderhoud en bedrijfskredieten (– 15.000). In afwijking van andere gemeenten is in Oudewater sprake van een lichte toename van de vraag naar Bbz-ondersteuning.
- Bijzondere bijstand –€ 45k. Deze stijging wordt veroorzaakt door het achterblijven van de alleenverdienerstoelag en de taakstelling statushouders, waardoor inrichtingskosten nog niet zijn uitgegeven.
- Loonkosten SW-bedrijf (–€ 21.000). Deze stijging is het gevolg van hogere werkgeverslasten.
- Loonkostensubsidie (–€ 7.000). Een nadelig verschil.
- Inburgeringstrajectkosten (+€ 23.000). Een meevaller als gevolg van het uitblijven van kosten voor de MAP, de Z-route en tolvoorzieningen.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) Artikel 35

Het algemeen bestuur van Ferm Werk heeft op 20 november 2025 een begrotingswijziging vastgesteld. Deze wijziging is zowel inhoudelijk als financieel van betekenis voor de deelnemende gemeenten en valt daarmee onder de reikwijdte van artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Artikel 35 Wgr bepaalt dat ontwerp-begrotingswijzigingen voorafgaand aan vaststelling aan de raden van de deelnemende gemeenten worden toegezonden, zodat zij gedurende een periode van twaalf weken in de gelegenheid worden gesteld een zienswijze in te dienen. In dit geval heeft de vaststelling van de begrotingswijziging plaatsgevonden voordat deze zienswijzeprocedure volledig was doorlopen.

Om de procedurele zorgvuldigheid te borgen en de besluitvorming in lijn te brengen met de wettelijke vereisten, heeft Ferm Werk de raad alsnog in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen, waarna het algemeen bestuur een bekrachtigingsbesluit zal nemen.

Herstelprocedure

De meest pragmatische wijze van herstel geschiedt door de zienswijzeprocedure alsnog te doorlopen en het besluit vervolgens te bekrachtigen. Hiermee wordt de procedurele zorgvuldigheid in de besluitvorming rond Ferm Werk hersteld en de formele rechtspositie van de raad richting het algemeen bestuur geborgd. Deze route biedt een goede balans tussen juridische zorgvuldigheid en praktische uitvoerbaarheid en wordt daarom als meest passend beschouwd, omdat:

- de raad alsnog daadwerkelijk de kans krijgt om een zienswijze te geven (materiële rechtsbescherming);
- het de bestuurlijke en procedurele belasting voorkomt van volledige intrekking en een nieuwe vaststelling;
- deze werkwijze in vergelijkbare gevallen breed wordt geaccepteerd door accountants en toezichthouders;
- na afronding van de zienswijzeronde en bekrachtiging sprake is van formeel herstelde rechtmatigheid.

Ferm Werk heeft de begrotingswijziging inmiddels voor zienswijze aan de raad aangeboden. Na verwerking van de zienswijzen zal het algemeen bestuur een bekrachtigingsbesluit nemen, waarmee de eerdere vaststelling juridisch wordt hersteld.

Financiën

Onderstaande tabel geeft het netto financiële effect voor Programma 1, alsook het totaal over alle programma's weer:

Programma 1: Inkomensregelingen	Verschil (€)	Aard
Inkomensverlening periodieke uitkeringen	-89	Nadeel
Inkomensregelingen uitvoeringskosten	-31	Nadeel
BBZ Levensonderhoud en Bedrijfskredieten	-15	Nadeel
Bijzondere bijstand	-45	Voordeel
Inkomensregelingen debiteuren ontvangsten	-28	Nadeel
Totaal Netto Verschil Programma 1	-208	Nadeel
Programma 2: Arbeidsparticipatie	50	Voordeel
Programma 3: Ontwikkelbedrijf en Beschut werk	-20	Nadeel
Programma 4: Aanvullende dienstverlening	0	Gelijk
Programma overhead	-8	Nadeel
Totaal netto verschil Programma 2,3, 4 en overhead	22	Voordeel
Cumulatief verschil	187	Nadeel

Het in de tabel opgenomen negatieve resultaat van € 187.000 betreft een voorlopige stand en kan nog wijzigen op basis van de concept- en definitieve jaarrekening van Ferm Werk; het definitieve saldo en resultaat worden vastgesteld en verantwoord in de jaarrekening.

Aanvullend op bovenstaande tabel is het van belang kennis te nemen van de volgende context:

1. Conform werkafspraken is tussen de gemeenten en Ferm Werk een ondergrens overeengekomen waarop laatstgenoemde verplicht is duiding te geven. Deze grens betreft een minimaal verschil van € 25.000.
2. Het voordeel aangaande programma 2 komt voort uit het feit dat deze kosten lager uitvallen. Dit door het uitblijven van kosten t.b.v. MAP, de Z-route en tolkosten. De MAP (Module Arbeidsmarkt en Participatie) is een verplichte module in het inburgeringstraject. Het doel is dat inburgeraars de Nederlandse arbeidsmarkt leren kennen, de cultuur op de werkvloer begrijpen, en leren hoe zij werk kunnen vinden (bijvoorbeeld via stages of vrijwilligerswerk). De Z-route (Zelfredzaamheidsroute) is is één van de leertrajecten voor inburgeraars. De Z-route is bedoeld voor mensen die zich richten op snelle, praktische zelfredzaamheid en participatie. De taaleisen zijn minder hoog dan in andere routes (zoals de B1-route), met de focus op meedoen in de samenleving.
3. Binnen programma 3 nemen de lasten toe met circa € 28.000 (nadeel), voornamelijk als gevolg van hogere werkgeverslasten en de verwerking van de CAO SW. Daartegenover staat een hogere netto toegevoegde waarde aan de batenzijde van circa € 8.000 (voordeel). Per saldo resulteert dit in een netto nadelig effect van € 21.000, conform de tabel. Dit nadeel wordt in Q4 gecompenseerd door het kabinet via de CAO-SW-middelen.

Aanvullend voorschot 2025

Uit de begrotingswijziging 2025 van FermWerk vloeit een aanvullend voorschot aan FermWerk voort. Dit voorschot is inmiddels uitbetaald. Deze betaling is juridisch mogelijk en wordt beoordeeld als procedureel onrechtmatig maar bestuurlijk toelaatbaar, aangezien het college en de portefeuillehouder hier expliciet mee hebben ingestemd, de raad hierover wordt geïnformeerd via deze raadsinformatiebrief en het hersteltraject zorgvuldig wordt doorlopen. In het belang van de continuïteit van de uitvoering en om te kunnen blijven voldoen aan wettelijke verplichtingen is de betaling gedaan vooruitlopend op de afronding van de begrotingswijziging 2025 en de vaststelling van de begroting 2025. Omdat de zienswijzeprocedure nog loopt, was het bijbehorende budget op het moment van betaling formeel nog niet door de raad vastgesteld. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording wordt deze betaling daarom aangemerkt als een procedurele begrotingsafwijking. De formele begrotingsrechtmatigheid wordt hersteld via de reguliere besluitvorming.

Dekking via BUIG-middelen

De hogere lasten worden gedeeltelijk gecompenseerd door een hogere definitieve BUIG-toekenning. Waar de voorlopige toekenning voor 2025 € 1.645.241 bedroeg, is deze definitief vastgesteld op € 1.776.257. Dit leidt tot een extra inkomstenbijstelling van € 131.016, waarmee een groot deel van het nadelige saldo wordt gedekt.

Vervolg

Aansluiting P&C Cycli

In afstemming met Ferm Werk wordt in 2026 onderzocht op welke wijze de P&C-cycli beter op elkaar kunnen worden afgestemd, zodat financiële afwijkingen tijdiger kunnen wordenesignaleerd en opgenomen in gemeentelijke rapportages.

Bijlagen

